

Sygn. akt VI ACa 1551/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 września 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA Teresa Mróz (spr.)

Sędziowie: SA Małgorzata Kuracka

SO del. Tomasz Szanciło

Protokolant: Izabela Nowak

po rozpoznaniu w dniu 16 września 2016 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa L. P.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W.

o ustalenie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 30 czerwca 2015 r.

sygn. akt XXV C 1111/13

oddala apelację.

Sygn. akt VI A Ca 1551/15

UZASADNIENIE

Powód L. P. wniósł o ustalenie w trybie art. 189 k.p.c. bezwzględnej nieważności, nieistnienia lub nie odbytego Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W. odbytego w 2013 r. z uwagi na sfalszowanie protokołu i nie podpisanie go z chwilą zakończenia ostatniej jego części dnia 10 czerwca 2013 r. Ostatecznie powód w piśmie procesowym z dnia 3 marca 2015 r. wniósł o ustalenie w trybie art. 189 k.p.c. nieistnienia organów pozwanej Spółdzielni Rady Nadzorczej i Zarządu oraz nieistnienie uchwał i decyzji tych niby organów w kadencji 2012-2015 włącznie, ponieważ Walne Zgromadzenie zostało zwołane przez osoby nieuprawnione, a podczas obrad nie podjęto w 2012 r. ważnych uchwał powołania zarządu i rady nadzorczej.

Pozwana wniosła o odrzucenie pozwu z uwagi na to, że powództwo sformułowane przez powoda nie ma charakteru sprawy cywilnej. Odnośnie do zmodyfikowanego roszczenia pozwana nie zajęła stanowiska.

Wyrokiem z dnia 30 czerwca 2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo.

Orzeczenie zapadło na podstawie następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych sądu pierwszej instancji:

Powód jest członkiem pozwanej Spółdzielni. W dniach 25 i 27 czerwca 2012 r. odbyło się po uprzednim zawiadomieniu członków Walne Zgromadzenie Spółdzielni, na którym dokonano wyboru nowych organów Spółdzielni. Skład

członków Zarządu i Rady Nadzorczej wyłoniony w drodze podjętych na Walnym Zgromadzeniu uchwał zawarty jest w ewidencji Krajowego Rejestru Sądowego.

Zgodnie z odpisem KRS z dnia 8 maja 2014 r. organem uprawnionym do reprezentacji pozwanej Spółdzielni jest Zarząd, którego prezesem jest R. A., wiceprezesami Zarządu są M. S. i J. J.. Pozostałymi członkami Zarządu pozwanej są T. K., K. O. i K. L.. Organem nadzorczym Spółdzielni jest według KRS Rada Nadzorcza, w skład której wchodzi 28 osób.

Sąd Okręgowy ustalił również, że zawiadomieniem z dnia 25 maja 2013 r. Zarząd pozwanej w oparciu o uchwałę Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W. poinformował członków o Walnym Zgromadzeniu. Zgromadzenie zostało podzielone na dwie części, z których pierwsza odbyła się 7 czerwca, druga 10 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy podkreślił, że zgłoszone przez powoda wnioski dowodowe podlegały oddaleniu wobec braku przydatności wskazanych dowodów dla rozstrzygnięcia sprawy, ponadto powód nie wskazał, na jakie okoliczności dowody te miałyby być przeprowadzone, również nieprecyzyjne było podanie przez powoda dokumentów dołączenia których żądał. Z powyższych przyczyn Sąd pominął też zeznania powoda.

Sąd Okręgowy uznał, że roszczenie powoda oparte na przepisie art. 189 k.p.c. nie zasługuje na uwzględnienie.

Uzasadniając swoje stanowisko Sąd Okręgowy podkreślił, że powodowi przysługuje dalej idące roszczenie wynikające z art. 42 k.c. w zw. z art. 603 § 1 k.p.c. Zdaniem Sądu Okręgowego, jeżeli powód twierdzi, że w pozwanej Spółdzielni nie istnieje Rada Nadzorcza i Zarząd, winien wystąpić z wnioskiem o ustanowienie dla pozwanej kuratora. W tym postępowaniu przesądzone by zostało, czy rzeczywiście taka sytuacja w spółdzielni występuje. Powód jednak nie skorzystał z tego uprawnienia w odniesieniu do poszczególnych uchwał, a w niniejszej sprawie w drodze powództwa o ustalenie istnienia organów stara się doprowadzić do unieważnienia uchwał z lat 2012-2015.

Zdaniem Sądu Okręgowego istotne w niniejszej sprawie jest również i to, że żądania powoda dotyczą ustalenia istnienia bądź nieistnienia faktów, a nie ustalenia prawa lub stosunku prawnego i jako takie nie mogły być rozpoznane w ramach art. 189 k.p.c.

Sąd Okręgowy podkreślił, że uwzględnienie żądania powoda w zgłoszonym przez niego kształcie odniosłoby skutek destabilizujący. Brak bowiem organów spółdzielni wywołałby negatywne dla kilkunastu tysięcy członków skutki w sferze prawnej i gospodarczo-ekonomicznej.

Ponadto Sąd pierwszej instancji wskazał, że brak interesu powoda w rozumieniu art. 189 k.p.c. przejawia się również w tym, że powód wytoczył pozwanej spółdzielni 20 procesów sądowych i uzyskanie orzeczenia korzystnego w niniejszej sprawie posłużyłoby powodowi jedynie jako w innych sprawach sądowych przeciwko spółdzielni. Dotychczas wydane orzeczenia nie służą powodowi jako realny argument rozwiązywania sporu czy element sprawowania kontroli przez członka spółdzielni.

Sąd Okręgowy wskazał również, że powód nie wykazał, aby organy spółdzielni zostały wybrane wadliwie, czy też na podstawie sfałszowanych protokołów zgromadzenia. Twierdzenia powoda, że pozwana nie posiada organów stoi w sprzeczności z odpisem KRS, jak również wiedzą i doświadczeniem życiowym, bowiem nie zostały zaskarżone uchwały wyboru organów spółdzielni, a spółdzielnia działa w sposób prawidłowy.

Powód poza swoimi zeznaniami nie zaoferował sądowi innych obiektywnych dowodów na potwierdzenie swojego stanowiska. Wnioski dowodowe zgłoszone przez powoda jako nieprecyzyjne i nie mające znaczenia dla rozstrzygnięcia zostały oddalone.

Sąd Okręgowy podkreślił też, że powód nie dopełnił ciężącego na nim obowiązku wykazania podstawy faktycznej żądania (nieważne protokoły z walnego zgromadzenia członków spółdzielni).

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód.

Zaskarżając wyrok w całości zarzucił Sądowi Okręgowemu naruszenie art. 41 § 1 w zw. z art. 35 § 1 i 45 § 1 ustawy Prawo spółdzielcze, umyślny błąd w ustaleniach faktycznych Sądu i jego sprzeczność z prawem i Konstytucją, naruszenie art. 42 k.c., 212 k.p.c., 227 k.p.c., 316 k.p.c., 233 k.p.c. 328 § 2 k.p.c., 603 § 1 k.p.c., 379 k.p.c.

Powód ponadto zarzucił Sądowi Okręgowemu naruszenie przepisów art. 7, 9, 30, 32, 40, 45, 51 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 1 i 2 Konstytucji RP, naruszenie procedury poprzez uznanie, że powód nie posiada interesu prawnego w zgłoszeniu przedmiotowych żądań.

Jakkolwiek powód nie wskazał wprost to jednak należy przyjąć, że w konkluzji apelacji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda pozbawiona jest uzasadnionych podstaw prawnych i jako taka podlega oddaleniu.

Wbrew twierdzeniom powoda Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne, sąd drugiej instancji aprobuje również dokonaną przez ten sąd ocenę prawną zgłoszonych przez powoda roszczeń skutkującą ich oddaleniem.

W przedmiotowej sprawie powód dokonał modyfikacji roszczenia wnosząc o ustalenie w trybie art. 189 k.p.c. nieistnienia organów pozwanej spółdzielni – Zarządu i Rady Nadzorczej, jako konsekwencją tego ustalenia powód wniósł o ustalenie nieistnienia uchwał i decyzji „tych niby organów w kadencji 2012-2015 włącznie”. Przyczyny nieistnienia organów spółdzielni oraz podjętych przez nie uchwał w powyższym okresie powód upatruje w tym, że walne zgromadzenie w 2012 r. zostało zwołane przez osoby nieuprawnione, a podczas obrad nie podjęto w 2012 r. ważnych uchwał powołania zarządu i rady nadzorczej”.

Przedmiotem ustalenia w drodze powództwa przewidzianego w art. 189 k.p.c. mogą być prawa i stosunki prawne, dla ustalenia których właściwa jest droga procesu cywilnego (np. ustalenie nieważności umowy, ugody sądowej, testamentu). Przesłanką merytoryczną powództwa o ustalenie jest interes prawny, **rozumiany jako potrzeba ochrony sfery prawnej powoda, którą może uzyskać przez samo ustalenie stosunku prawnego lub prawa** (vide wyrok Sądu Najwyższego z 10 czerwca 2011 r., sygn. akt II CSK 568/10).

Za pomocą tego powództwa **nie można żądać ustalenia faktu lub stanu faktycznego** (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 1953 r., I C 22/53, OSN 1954, nr 3, poz. 58 oraz orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 1953 r., I C 26/53, PiP 1953, nr 12, s. 905). W doktrynie oraz orzecznictwie prezentowany jest pogląd o możliwości żądania na podstawie art. 189 k.p.c. ustalenia faktu prawotwórczego, tj. takiego, którego ustalenie w istocie zmierza do ustalenia prawa lub stosunku prawnego (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1952 r., C 1514/52, PiP 1953, nr 8-9, s. 369, orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 11 września 1953 r., I C 581/53, OSN 1954, nr 3, poz. 65).

W ocenie Sądu Apelacyjnego żądanie ustalenia nieistnienia organów pozwanej spółdzielni jest roszczeniem o ustalenie faktów, a ponadto nie można tego faktu uznać za fakt prawotwórczy. Nawet bowiem uwzględnienie powództwa o ustalenie nieistnienia wskazanych przez powoda organów pozwanej spółdzielni nie doprowadziłoby do ustalenia jakiegokolwiek prawa lub stosunku prawnego.

Okoliczność ta przemawia za bezzasadnością powództwa powoda opartego na art. 189 k.p.c.

Powód swoje roszczenie o ustalenie nieistnienia Rady Nadzorczej i Zarządu opiera na twierdzeniu, że Walne Zgromadzenie w 2012 r. zostało zwołane przez osoby nieuprawnione. Tymczasem jak wynika z zawiadomienia z dnia 24 maja 2012 r. o zwołaniu Walnego Zgromadzenia na dzień 25 i 27 czerwca 2012 r. zawiadomienie to zostało podpisane przez dwóch (upoważnionych do reprezentacji Spółdzielni zgodnie z KRS) członków Zarządu J. J. i R. A.. Powód w piśmie modyfikującym roszczenie nie wskazuje na czym opiera twierdzenie, że członkowie zarządu zwołujący

Walne Zgromadzenie w 2012 r. byli osobami nieuprawnionymi. Nie sposób zatem z tak sformułowanym zarzutem polemizować.

Podkreślić należy, że członkowie zarządu spółdzielni wybierani są bądź przez Radę Nadzorczą bądź Walne Zgromadzenie spółdzielni na podstawie podjętej uchwały. Każda uchwała Walnego Zgromadzenia, która rodzi skutki prawne podlega jako czynność prawna odpowiednim przepisom prawa, zatem podobnie jak inne czynności prawne nie może naruszać bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa (uchwała niezgodna z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa jest bezwzględnie nieważna). Każdy członek spółdzielni uprawniony jest do wystąpienia na drogę sądową by uzyskać stwierdzenie nieważności uchwały podjętej niezgodnie z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa. Z żądaniem ustalenia nieważności uchwały nierozzerwalnie powiązane jest jednak wskazanie przepisu ustawy, z którym koliduje konkretna uchwała.

Uchwała podjęta niezgodnie z postanowieniami statutu bądź sprzeczna z dobrymi obyczajami, bądź też mająca na celu pokrzywdzenie członka spółdzielni dotknięta jest natomiast względną nieważnością, co oznacza, że osoby, którym przysługuje legitymacja do wniesienia powództwa o uchylenie uchwały, mogą w odpowiednim czasie, chcąc pozbawić taką uchwałę mocy obowiązującej, wystąpić na drogę postępowania sądowego z roszczeniem o jej uchylenie.

W przedmiotowej sprawie powód ani nie wskazał na sprzeczność uchwały dokonującej wyboru członków zarządu pozwanej spółdzielni z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa, ani też nie powoływał się na sprzeczność takiej uchwały z postanowieniami statutu, czy też inne przesłanki względnej nieważności takiej uchwał. Powód w ogóle nie wskazał uchwały na podstawie której dokonano wyboru członków zarządu spółdzielni. Ubocznie już tylko należy wskazać, że z powództwem o uchylenie uchwały osoba mająca legitymację do wystąpienia z takim roszczeniem, może wystąpić w terminie sześciu tygodni od dnia, w zasadzie, jej podjęcia.

Powód jednak nie zadośćuczynił temu obowiązkowi.

W tych okolicznościach bez znaczenia dla rozstrzygnięcia pozostaje okoliczność, że każdy członek spółdzielni mieszkaniowej ma interes prawny we wniesieniu powództwa o stwierdzenie niezgodności z prawem uchwały podjętej przez Walne Zgromadzenie tej spółdzielni. Interes ten wynika z samego członkostwa w spółdzielni mieszkaniowej. Skoro członek spółdzielni ma prawo uczestniczyć w posiedzeniach Walnego Zgromadzenia, ma również uprawnienie do żądania ustalenia niezgodności podjętej przez Walne Zgromadzenie uchwały z prawem (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2010 r., sygn. akt IV CSK 24/10).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.